

กลองก้นยาว : เครื่องดนตรีชาวไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศุภกิจ สุบินมิตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2547

ISBN 974-04-4293-5

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

**กลองกันยาว : เครื่องดนตรีชาวไทยใหญ่ ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (KLONG KON YAO :
THE INSTRUMENT OF TAI YAI IN MAE HONG SON)**

ศุภกิจ สุบินมิตร 4237130 MSMS / M

ศศ.ม. (ดนตรี)

**กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์ กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม., อุดม อรุณรัตน์ กศ.บ.,
อนรรฆ จรรย์ยานนท์ ค.บ., M.M.**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วิจัยกลองกันยาว เครื่องดนตรีของชาวไทยใหญ่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยกระบวนการวิจัยครั้งนี้ อาศัยหลักการทางมานุษยดนตรีวิทยา (Ethnomusicology) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของกลองกันยาว ในสังคมวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่ ลักษณะทางกายภาพ และการประสมวงกลองกันยาว ลักษณะเฉพาะทางด้านดนตรี และการวิเคราะห์ทางด้านดนตรีของกลองกันยาว โดยศึกษาในพื้นที่ของอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการวิจัยพบว่า สังคมวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่ใช้กลองกันยาว ทั้งในงานประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน และประกอบการฟ้อนต่างๆ นอกจากนั้นยังถูกนำไปใช้ในสังคมอื่นๆ เช่นในสังคมและวัฒนธรรมของชาวล้านนาด้วย การสร้างกลองกันยาวถูกสร้างมากขึ้น จากช่วงหรือที่เรียกว่า “สลา” ลักษณะหรือรูปร่างของกลองคล้ายแก้วไวน์ ประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนโหลกลอง และส่วนกันกลอง ขนาดของกลองกันยาวขึ้นอยู่กับหน้ากลอง หากหน้ากลองมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางกว้าง ส่วนกันกลองก็ต้องยาวตามไปด้วย กลองกันยาวสามารถใช้เล่นประสมกับเครื่องประกอบจังหวะอื่นๆ และมีชื่อเรียกว่า “วงกลองกันยาว” ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 3 ชนิดคือ มอญครี๊ว, ซิง และแซง กลองชนิดนี้ต้องใช้สำหรับจำ ดิดที่หนังหน้ากลอง เพื่อถ่วงหนังกลองให้มีเสียงดังตามต้องการ เสียงของกลองกันยาวมี 2 ลักษณะคือ เสียงหน้ากลอง และเสียงที่ออกจากกันกลอง

ผลการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรี พบว่าทำนองเพลงในการตีกลองกันยาวมีอยู่ 3 ทำนอง ที่ถือว่าเป็นทั้งแบบฝึกหัด และทำนองเพลงที่ใช้ในการแสดง ประกอบด้วยทำนองเพลงเป็ยบ, ทำนองเพลงลอลแล และทำนองเพลงอย่างสัตว์ ในด้านการสร้างทำนองเพลงในกลองกันยาว เริ่มจากการใช้กระสวนจังหวะพื้นฐาน และการดัดแปลงหรือพัฒนากระสวนจังหวะพื้นฐานที่มีอยู่ โดยอาศัยประสบการณ์และทักษะในการตีกลอง เพื่อทำให้เกิดกระสวนจังหวะใหม่ และนำกระสวนจังหวะทั้งที่มีอยู่และถูกพัฒนาแล้ว มาเรียงให้เกิดเป็นประโยคใหม่ที่ยาวขึ้น เพื่อทำให้เกิดเป็นทำนองเพลงขึ้นมา แต่ในการพัฒนากระสวนจังหวะพื้นฐานนั้น ยังคงรักษารูปแบบของทำนองเพลงพื้นฐานเอาไว้ด้วย

คำสำคัญ : วงกลองกันยาว / สลา / ทำนองเพลงเป็ยบ / ทำนองเพลงลอลแล / ทำนองเพลงอย่างสัตว์

THE KLONG KON YAO : THE INSTRUMENT OF THE TAI YAI IN MAE HONG SON.**SUPHAKIT SUBINMIT 4237130 MSMS/M****M.A.(MUSIC)****THESIS ADVISORS : NARONGCHAI PIDOKRAJT, B.Ed., M.Ed., UDOM ARUNRAT, B.Ed., ANAK CHARANYANON, B.Ed., M.M.****ABSTRACT**

The Klong Kon Yao, is a drum supported on the hip. It has long been a musical instrument of the Tai Yai people in Mae Hong Son. The purpose of this research is to analyze the use of the Klong Kon Yao its social context, characteristics of the instrument and musical system.

The Klong Kon Yao is traditionally used in Tai Yai culture in contexts such as playing for village entertainment and accompanying of dances. The Klong Kon Yao is made by a craftsman who is called “*Sa-La*”. The drum has a unique shape similar to that of a wine glass, consisting of a round and bigger head part and a thin and longer bottom part. The length of the Klong Kon Yao is depend, on the diameter of the drum head., the longer diameter drum has a longer bottom.

The Klong Kon Yao is always accompanied by three other instruments, a set of the gongs, a medium sized per of cymbal, finger cymbal the sounds of the drum come from the surface of the head and hole at the bottom end. In the musical system of Klong Kon Yao, there are three fundamental melodic rhythms that everyone has to learn. The three rhythms are called *Paehup, Lawlae, and Hangsat*.

Once the player has mastered these basic three melodic lines, improvisation is applied to develop new melodic lines. Experience and skills are crucial in the improvisation of melodic rhythm.

KEY WORDS : KLONG KON YAO / SA-LA / PAEHUP / LAWLAE / HANGSAT**149 P : ISBN 974-04-4293-5**